

Statuten

23 juni 2025

Artikel 1

BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

In deze statuten wordt verstaan onder:

- a. **Aangesloten werkgevers**
de door de Volksbank N.V. of Athora Netherlands N.V. voorgedragen en door het Bestuur van het Fonds toegelaten rechtspersonen;
- b. **Belanghebbenden**
een ieder die aan een Reglement aanspraken ontleent of kan ontleen. Als zodanig worden onderscheiden: deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en nagelaten betrekkingen;
- c. **Belet**
schorsing, ziekte, onbereikbaarheid of een tegenstrijdig belang van een lid van het Bestuur, de Raad van Toezicht of het Verantwoordingsorgaan, waarbij voor ziekte en onbereikbaarheid geldt dat er gedurende minimaal vijf dagen redelijkerwijs geen mogelijkheid van contact heeft bestaan tussen het betreffende lid en het Fonds, tenzij het Bestuur in een voorkomend geval een andere termijn vaststelt.
- d. **Bestuur**
het Bestuur van het Fonds;
- e. **Deelnemers**
werknemers met een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht in dienst van een werkgever, voor zover deze werknemers volgens een Reglement aanspraken op pensioen kunnen doen gelden;
- f. **Directie**
de dagelijkse leiding van het Fonds;
- g. **Fonds**
de in artikel 2 genoemde stichting;
- h. **Gewezen deelnemers**
degenen wier deelnemerschap is geëindigd en die aanspraken op grond van een Reglement kunnen doen gelden;
- i. **Nagelaten betrekkingen**
de (ex-)partner en/of de kinderen van de (gewezen) deelnemer die op grond van een Reglement aanspraken op pensioen kunnen doen gelden;
- j. **Ontstentenis**
wanneer een lid van het Bestuur, de Raad van Toezicht of het Verantwoordingsorgaan niet langer in functie is, bijvoorbeeld als gevolg van overlijden of aftreden en er niet direct een opvolger is benoemd.
- k. **Pensioengerechtigden**
de gewezen deelnemers of de nagelaten betrekkingen die krachtens de bepalingen van een Reglement recht hebben op ingegaan pensioen;
- l. **Raad van Toezicht**
de Raad van Toezicht als bedoeld in artikel 103 Pensioenwet.
- m. **Reglement**
elk van de bij deze Statuten behorende Pensioenreglementen;
- n. **Sleutelfunctie**
een functie met een specifieke bekwaamheid om bepaalde governance taken uit te voeren, als bedoeld in artikel 143a Pensioenwet;

- o. **Toegekende pensioenen**
pensioenaanspraken en reeds ingegane pensioenen;
- p. **Uitvoeringsovereenkomst**
de overeenkomst tussen een werkgever en een pensioenuitvoerder over de uitvoering van een of meer pensioenovereenkomsten;
- q. **Verantwoordingsorgaan**
het Verantwoordingsorgaan als bedoeld in artikel 115 Pensioenwet;
- r. **Verzekeraar**
een verzekeraar die op grond van de Wet op het financieel toezicht in Nederland het bedrijf van levensverzekeraar of schadeverzekeraar mag uitoefenen;
- s. **Werkgevers**
de Volksbank N.V., Athora Netherlands N.V. en SNS Reaal Holding N.V. alsmede hun groepsmaatschappijen en de Aangesloten werkgevers;

Artikel 2

NAAM EN ZETEL

Het Fonds draagt de naam "Stichting Pensioenfonds SNS REAAL" en is gevestigd te Utrecht.

Artikel 3

DOEL

1. Het doel van het Fonds is het, krachtens met de Werkgevers gesloten Uitvoeringsovereenkomsten, op grond van een Reglement verlenen of doen verlenen, zomede uitkeren of doen uitkeren van pensioenen aan deelnemers en gewezen deelnemers, alsmede de nagelaten betrekkingen van hen die deelnemer of gewezen deelnemer waren.
2. Het Fonds kan al dan niet tijdelijk meer dan een Reglement uitvoeren.
3. Het Fonds kan tevens overeenkomsten aangaan met andere pensioenfondsden die vallen onder het toezicht van De Nederlandsche Bank N.V. ingevolge de Pensioenwet dan wel met Verzekeringsmaatschappijen die vallen onder toezicht van De Nederlandsche Bank N.V. ingevolge de Wet op het financieel toezicht.

Artikel 4

VERMOGEN, INKOMSTEN EN UITGAVEN

1. Vermogen en inkomsten van het Fonds zullen bestaan uit:
 - (a) bij Uitvoeringsovereenkomst tussen de Werkgevers en het Fonds vastgestelde stortingen;
 - (b) hetgeen het Fonds uit hoofde van overeenkomsten met een of meerdere pensioenuitvoerders zal

.....

- ontvangen wegens overname van risico's (over te nemen verplichtingen);
- (c) opbrengsten van en inkomsten uit beleggingen;
 - (d) (eventueel) eigen bijdragen van deelnemers;
 - (e) hetgeen het Fonds uit hoofde van overeenkomsten met een of meerdere Verzekeraars ontvangt;
 - (f) al hetgeen op andere wijze wordt verworven.
2. De financiering van de aanspraken op pensioen, voortvloeiende uit deze statuten en een bij deze statuten behorend Reglement, geschiedt op de wijze als omschreven in de met de Werkgevers gesloten Uitvoeringsovereenkomsten, krachtens welke overeenkomsten de Werkgever tot wederopzegging gehouden is om ter dekking van de door het Fonds aanvaarde verplichtingen, jaarlijks een vastgestelde betaling te verrichten. De Werkgevers en het Fonds zullen een methodiek overeenkomen op grond waarvan deze betaling wordt vastgesteld.
3. De uitgaven van het Fonds zullen bestaan uit:
- (a) pensioenuitkeringen overeenkomstig een Reglement;
 - (b) premies aan een of meer Verzekeraars;
 - (c) uitvoeringskosten;
 - (d) andere uitgaven die het Bestuur wenselijk acht in verband met het doel van het Fonds.

Artikel 5

REGLEMENT

In elk Reglement wordt bepaald welke pensioenen en/of andere uitkeringen zullen worden toegekend. Bepalingen in een Reglement die strijdig zijn met de statuten, zijn nietig.

Artikel 6

BEHEER

1. Het Bestuur draagt in overleg met de overige organen van het Fonds zorg voor de vastlegging van de doelstellingen en uitgangspunten, waaronder de risicohouding, van het Fonds.
2. De middelen van het Fonds zullen worden belegd in overeenstemming met de prudent-person-regel als bedoeld bij of krachtens het bepaalde in de Pensioenwet.
3. Het Fonds werkt volgens een actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) als bedoeld in artikel 145 Pensioenwet. De ABTN bevat voorts een verklaring inzake beleggingsbeginselen. Het Bestuur legt iedere wijziging van de ABTN binnen twee weken na totstandkoming van die wijziging over aan De Nederlandsche Bank N.V.

Artikel 7

BESTUUR

1. Het Fonds kent een paritair Bestuur. Het bestuur en het beheer van het Fonds zijn opgedragen aan een college van minimaal vier en maximaal acht leden, genaamd het Bestuur. Het Bestuur wordt voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter, die geen werknemer is van een Werkgever. De onafhankelijke voorzitter is technisch voorzitter en maakt geen onderdeel uit van het Bestuur.
2. Het aantal zetels voor werknemersvertegenwoordiging bedraagt minimaal twee en maximaal zes; het aantal zetels voor werkgeversvertegenwoordiging bedraagt minimaal een en maximaal twee. Het Bestuur kan maximaal twee externe bestuursleden benoemen die geen deel uitmaken van de werknemersvertegenwoordiging of werkgeversvertegenwoordiging.
 - (a) De zetels voor de werknemersvertegenwoordiging omvatten zowel zetels voor deelnemers als voor pensioengerechtigden. De verdeling van de zetels voor de werknemersvertegenwoordiging vindt plaats op basis van de onderlinge getalsverhoudingen, met dien verstande dat het aantal zetels voor pensioengerechtigden maximaal de helft bedraagt van het aantal zetels voor de werknemersvertegenwoordiging. Indien het aantal deelnemers minder bedraagt dan tien procent (10%) van de som van het aantal deelnemers en pensioengerechtigden, kan worden afgeweken van het gestelde in de vorige volzin van dit lid. Te allen tijde is er ten minste een zetel voor deelnemers en een zetel voor pensioengerechtigden.
 - (b) De onderlinge getalsverhoudingen worden jaarlijks per eenendertig december vastgesteld aan de hand van de gegevens die opgeleverd worden voor de jaarstukken. Zodra een bestuurszetel voor werknemersvertegenwoordiging vacant komt, wegens het beëindigen van het bestuurslidmaatschap, wordt (opnieuw) de zetelverdeling tussen deelnemers en pensioengerechtigden vastgesteld aan de hand van de meest recente onderlinge getalsverhoudingen, zoals hierboven omschreven.
 - (c) De pensioengerechtigden bezetten niet meer dan vijftwintig procent (25%) van het aantal zetels dat door de werknemersvertegenwoordiging en de werkgeversvertegenwoordiging tezamen wordt bezet.
3. De benoeming door het Bestuur van bestuursleden voor de zetels van de werknemersvertegenwoordiging, zijnde zowel de zetels voor deelnemers als voor pensioengerechtigden, vindt als volgt plaats:
 - (a) de bestuursleden voor de zetels namens de deelnemers worden voorgedragen door de deelnemersvertegenwoordiging van het Verantwoordingsorgaan;
 - (b) de bestuursleden voor de zetels namens de pensioengerechtigden worden voorgedragen door de pensioengerechtigdenvertegenwoordiging van het Verantwoordingsorgaan.

De voordrachten geschieden op basis van de vooraf door het Bestuur opgestelde en door de Raad van toezicht goedgekeurde en aan het Verantwoordingsorgaan beschikbaar gestelde profielschets voor de vacante positie. Bij de benoeming toetst het Bestuur of de kandidaat voldoet aan de opgestelde profielschets, inclusief een toets op geschiktheid.

Bestuursleden voor de zetels voor de werkgeversvertegenwoordiging worden op basis van de vooraf opgestelde en aan de werkgever beschikbaar gestelde profielschets voor de vacante positie voorgedragen door de werkgever, en na toetsing door het Bestuur of de kandidaat voldoet aan de opgestelde profielschets, inclusief een toets op geschiktheid, benoemd door het zittende Bestuur.

Externe bestuursleden worden op basis van vooraf door het Bestuur opgestelde en door de Raad van toezicht goedgekeurde profielschets, door het Bestuur geselecteerd en benoemd, het advies van het Verantwoordingsorgaan gehoord hebbende.

4. De zittingsduur van de leden van het Bestuur is vier jaar.

Aftredende bestuursleden aan het einde van de zittingsperiode zijn terstond herbenoembaar of herkiesbaar, mits voldaan wordt aan het gestelde terzake de zetelverdeling zoals geregeld in de leden 2, 2a en 2b van dit artikel. De maximale zittingsduur - ongeacht namens welke geleding - bedraagt twee termijnen, zijnde acht jaar. Een herbenoeming na afloop van de maximale zittingsduur is slechts toegestaan indien er, naar het oordeel van het Bestuur, sprake is van een bijzondere situatie en er derhalve zwaarwegende redenen voor zijn. In dat geval onderbouwt het Bestuur de

aanleiding voor de herbenoeming en deelt het Bestuur deze onderbouwing met het Verantwoordingsorgaan en met de Raad van toezicht. Een dergelijke herbenoeming wordt gedaan voor een zittingstermijn van twee jaar, waarna nog eenmaal een herbenoeming kan plaatsvinden van twee jaar. Een herbenoeming vindt plaats na advies van het Verantwoordingsorgaan.

5. De (her)benoeming als bedoeld in de leden 3 en 4 wordt voorgelegd aan de Raad van toezicht. De Raad van toezicht kan de (her)benoeming van een bestuurder beletten indien deze niet voldoet aan de profielschets. De (her)benoemingen als bedoeld in de leden 3 en 4 geschieden onder voorbehoud van instemming door De Nederlandsche Bank N.V.

6. Het Bestuur benoemt de onafhankelijke voorzitter van het Fonds het advies van het Verantwoordingsorgaan gehoord hebbende. De Raad van toezicht kan de benoeming van de onafhankelijk voorzitter beletten indien deze niet voldoet aan de profielschets. De plaatsvervangende voorzitter en de (plaatsvervangende) secretaris worden door het Bestuur uit haar leden benoemd.

7. Lidmaatschap van het Bestuur sluit lidmaatschap van het Verantwoordingsorgaan uit.

(a) Het bestuurslidmaatschap eindigt door:

- het verstrijken van de zittingsduur/ aftreden volgens rooster van aftreden;
- het veranderen van de geleding (deelnemer, pensioengerechtigde) van het bestuurslid. In afwijking hiervan kan een bestuurslid namens deelnemers die gedurende de zittingstermijn gewezen deelnemer wordt, de zittingstermijn volgens het rooster van aftreden uittreden. Dit bestuurslid blijft gedurende deze zittingstermijn de deelnemers vertegenwoordigen;
- overlijden;
- bedanken door het bestuurslid;

- ontslag door het Bestuur;
 - ontslag uit de functie door het Bestuur of de Raad van toezicht op grond van disfunctioneren;
 - onthouding dan wel intrekking van instemming met de (voorgenomen) (her)benoeming door De Nederlandsche Bank N.V., overeenkomstig het gestelde in lid 18 van dit artikel.
- (b) Indien sprake is van disfunctioneren van een bestuurslid, zal de voorzitter van het Fonds dit met het betreffende bestuurslid bespreken. Indien sprake is van disfunctioneren van de voorzitter van het Fonds, zal een bestuursdelegatie dit bespreken met de voorzitter. De resultaten van het gesprek worden in het Bestuur aan de orde gesteld, waarna het Bestuur besluit al dan niet over te gaan tot schorsing of ontslag van het bestuurslid of de voorzitter op grond van disfunctioneren.
- (c) Ingeval van schorsing van een bestuurslid of de voorzitter, wordt deze in de gelegenheid gesteld zich te verantwoorden en kan deze zich doen bijstaan door een raadsman. Indien niet binnen drie maanden na schorsing van het bestuurslid of de voorzitter een besluit van het Bestuur volgt, eindigt de schorsing.
- (d) De Raad van toezicht meldt disfunctioneren van het Bestuur aan het Verantwoordingsorgaan en aan het Bestuur.
- (e) In geval van ontstentenis of belet van een of meer bestuurders zijn de overige bestuurders met het bestuur van het Fonds belast, onder de verplichting zo spoedig mogelijk in ontstane vacature(s) te doen voorzien. In geval van ontstentenis of belet van alle bestuurders is de persoon of zijn de personen die de Raad van toezicht daartoe heeft aangewezen tijdelijk met het bestuur van het Fonds belast.
8. Het Bestuur vergadert zo dikwijls de voorzitter of twee Bestuursleden dit nodig achten. Tenzij deze statuten anders bepalen, worden besluiten bij meerderheid van stemmen genomen; geldige besluiten kunnen worden genomen indien de meerderheid van de bestuursleden ter vergadering aanwezig is. Vergaderingen van het Bestuur kunnen tevens worden gehouden door middel van telefoongesprekken, video-conference of via andere communicatiemiddelen, waarbij alle deelnemende bestuursleden in staat zijn gelijktijdig met elkaar te communiceren. Deelname aan een op deze wijze gehouden vergadering geldt als het ter vergadering aanwezig zijn.
9. Stemming over zaken geschiedt mondeling; bij staking van stemmen over zaken wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.
- Stemming over personen geschiedt met ongetekende briefjes.
- Degene, die de meeste stemmen op zich verenigt, is gekozen; bij gelijk aantal stemmen beslist het lot. Stemming bij acclamatie is toegelaten, indien niemand van de aanwezige bestuursleden zich daartegen verzet.
- Blanco stemmen en getekende briefjes zijn van onwaarde.

10. Het Bestuur kan over zaken besluiten nemen buiten de vergadering, mits geen van de leden zich hiertegen verzet en alle leden in de gelegenheid zijn geweest hun stem uit te brengen. . In een dergelijk geval zal een schriftelijke en/of elektronische stemronde worden gehouden. Dit besluit heeft dezelfde rechtskracht als een besluit in een bestuursvergadering. Indien een bestuurslid niet kenbaar heeft gemaakt tegen een voorstel te zijn, wordt hij geacht te hebben voorgestemd. Besluiten over zaken, op geldige wijze genomen buiten de vergadering, zullen in de eerstkomende vergadering alsnog worden bekrachtigd en in de notulen van die vergadering worden opgenomen.
11. Indien ter vergadering een besluit moet worden genomen kan door ieder lid van het Bestuur een stem worden uitgebracht.
12. De vergaderingen van het Bestuur worden op een zodanig tijdstip door de voorzitter bijeengeroepen, dat alle leden tijdig kennis krijgen van de te houden vergadering. De oproep zal vergezeld gaan van een agenda met te behandelen onderwerpen. De leden van het Bestuur kunnen alsnog onderwerpen opgeven, die zij aan de agenda wensen te zien toegevoegd. Een aldus herziene agenda zal niet later dan drie dagen voor de vergadering aan de leden worden toegezonden.
13. Indien de bestuursvergadering besluiten dient te nemen over:
 - (a) statutenwijzigingen;
 - (b) reglementswijzigingen;
 - (c) verhoging-/verlaging van pensioenen anders dan door dwingende van buiten komende oorzaken (bijvoorbeeld wetgeving/Collectieve Arbeids Overeenkomst);
 - (d) liquidatie van het Fonds,zal de oproep tot de vergadering met de agenda minimaal zeven dagen voor de vergadering in bezit van de bestuursleden dienen te zijn. Oproep en agenda dienen vergezeld te zijn van de letterlijke tekst van de onderwerpen genoemd onder a tot en met d.
14. Het Bestuur kan de actuarissen, de accountant, adviseurs, aspirant-bestuursleden en, al naar gelang de wens van het Bestuur, andere personen ter vergadering uitnodigen.
15. Ieder van de bestuurders is bevoegd een deskundige te raadplegen, alsmede zich krachtens een bestuursbesluit, waarbij ten minste een/vierde van de bestuurders zich daarvoor heeft uitgesproken, ter vergadering door een deskundige te laten bijstaan.
16. De bestuursleden en de andere personen die het beleid van het Fonds (mede) bepalen als bedoeld in artikel 8 lid 4, richten zich bij het vervullen van hun taak naar de belangen van de bij het Fonds betrokken (gewezen) deelnemers en overige belanghebbenden en zorgen ervoor dat dezen zich door hen op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.
17. Het Bestuur geeft van elke voorgenomen nieuwe benoeming of herbenoeming van een bestuurslid als bedoeld in de leden 3 en 4 van dit artikel en andere personen die het beleid van het Fonds (mede) bepalen als bedoeld in artikel 8 lid 4, terstond kennis aan De Nederlandsche Bank N.V. De desbetreffende persoon is pas benoemd en verkrijgt de krachtens deze statuten en de wet bij de functie behorende rechten en verplichtingen per het moment waarop het Bestuur vaststelt dat gebleken is dat De

Nederlandsche Bank N.V. met de voorgenomen (her)benoeming instemt. Hierbij geldt, dat voor het vaststellen van de geschiktheid en betrouwbaarheid van de bestuursleden en andere personen die het beleid van het Fonds (mede) bepalen, het Bestuur moet voldoen aan het hierover bepaalde bij of krachtens de Pensioenwet en de beleidsregels van De Nederlandsche Bank N.V. Het Bestuur van het Fonds stelt De Nederlandsche Bank N.V. onverwijld in kennis van een wijziging van de antecedenten van de in de eerste volzin van dit lid bedoelde personen, zodra het daarvan kennis neemt.

18. Een lid van het Bestuur neemt niet deel aan de beraadslaging en besluitvorming indien hij daarbij een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang van het Fonds en de met haar verbonden organisatie. Zijn aanwezigheid telt niet mee voor het bepalen van een quorum. Het desbetreffende besluit wordt alsdan door de overige leden van het Bestuur genomen. Wanneer het Bestuur hierdoor geen besluit kan nemen of alle leden van het Bestuur een direct of indirect persoonlijk belang hebben dat tegenstrijdig is met het belang van het Fonds en de met haar verbonden organisatie, wordt het desbetreffende besluit door de Raad van toezicht genomen.

Artikel 8

BESTUURSVERTEGENWOORDIGING

1. Het Bestuur vertegenwoordigt het Fonds. Het Fonds wordt bovendien vertegenwoordigd door de navolgende twee gezamenlijk handelende personen:
 - de plaatsvervangende voorzitter samen met de secretaris of diens plaatsvervanger;
 - de voorzitter samen met de secretaris of diens plaatsvervanger;
 - de plaatsvervangende voorzitter, de secretaris of diens plaatsvervanger samen met een van de in artikel 14 bedoelde functionarissen aan wie de bevoegdheid is toegekend; of
 - de voorzitter samen met een van de in artikel 14 bedoelde functionarissen aan wie de bevoegdheid is toegekend.
2. Het Fonds kan eveneens worden vertegenwoordigd door twee van de in artikel 14 bedoelde functionarissen met inachtneming van eventuele beperkingen aan de vertegenwoordigingsbevoegdheid gesteld.
3. Besluiten van het Bestuur omtrent toepassing en uitlegging van de bepalingen van deze statuten en een Reglement zijn bindend voor alle belanghebbenden, onverminderd het bepaalde omtrent de regeling voor geschillen.
4. De besluitvorming omtrent het door het Fonds te voeren beleid inzake de dagelijkse uitvoering van diens werkzaamheden, wordt bepaald door ten minste twee bestuursleden tezamen. Het Bestuur is bevoegd dit dagelijks beleid van het Fonds schriftelijk op te dragen aan personen als bedoeld in artikel 14, mits het Fonds beschikt over een gedetailleerde vastlegging van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de desbetreffende personen; hierbij blijft het Fonds gehouden het dagelijks beleid door ten minste twee personen te doen bepalen.

Artikel 9

BESTUURSTAKEN

Bestuurstaken zijn onder meer:

- het sluiten van een Uitvoeringsovereenkomst met de Werkgevers;
- het jaarlijks uitbrengen van een verslag over het in het voorgaande boekjaar gevoerde beleid in de vorm van een jaarrekening, voorzien van een door de accountant ondertekende verklaring, alsmede een actuariel verslag, uitgebracht door de certificerende actuaris;
- het (doen) vervaardigen van de opgaven, vereist door wettelijke bepalingen en door De Nederlandsche Bank N.V.;
- het goedkeuren van de beleggingsstrategie en de daarop gebaseerde beleggingsplannen;
- het vaststellen van de begroting;
- het goedkeuren van wijzigingen in deze statuten en een Reglement;
- het vaststellen van de actuariële- en bedrijfstechnische nota als bedoeld in artikel 6 lid 3 van deze statuten, alsmede wijzigingen daarin;
- het vaststellen van de gedragscode van het Fonds, alsmede wijzigingen daarin;
- het vaststellen van het Reglement Beleggingscommissie, alsmede wijzigingen daarin;
- het vaststellen van het Reglement Pensioen en Communicatiecommissie, alsmede wijzigingen daarin;
- het vaststellen van het Reglement Finance en Risk commissie, alsmede wijzigingen daarin;
- het vaststellen van het Reglement Verantwoordingsorgaan, alsmede wijzigingen daarin, na goedkeuring van het Verantwoordingsorgaan;
- het vaststellen van het Directiestatuut, alsmede wijzigingen daarin;
- het vaststellen van het beloningsbeleid van het Fonds, alsmede wijzigingen daarin, na goedkeuring van de Raad van toezicht, gehoord hebbende het advies van het Verantwoordingsorgaan;
- het benoemen van leidinggevende functionarissen bij het Fonds;
- het benoemen van accountant en actuarissen;
- het benoemen van een compliance officer, die belast is met het toezicht op de naleving van de gedragscode van het Fonds;
- het liquideren van het Fonds.

Artikel 10

VERANTWOORDINGSORGAAN

1. Het Fonds heeft een Verantwoordingsorgaan. In het Verantwoordingsorgaan zijn de deelnemers en de pensioengerechtigden evenredig op basis van onderlinge getalsverhoudingen vertegenwoordigd. De leden van het Verantwoordingsorgaan vormen een zo evenwichtig mogelijke afspiegeling van de betreffende geleding. Deze verhouding wordt bij elke verkiezing vastgesteld. De werkgevers zijn vertegenwoordigd in het Verantwoordingsorgaan. Een of meerdere gewezen deelnemers kunnen zitting hebben in het Verantwoordingsorgaan.
 2. Het Verantwoordingsorgaan bestaat uit minimaal acht en maximaal twaalf leden.
 3. De leden namens de deelnemers en namens de pensioengerechtigden worden benoemd door het Verantwoordingsorgaan op basis van verkiezingen door en uit de deelnemers en de pensioengerechtigden. De werkgevers benoemen de leden namens de werkgevers.
 4. Het lidmaatschap van het Verantwoordingsorgaan is niet verenigbaar met een andere functie binnen het Fonds.
 5. De zittingstermijn bedraagt vier jaar. De aftredende leden zijn terstond eenmaal herkiesbaar. De maximale zittingsduur bedraagt twee termijnen van vier jaar. Een herbenoeming voor een derde zittingstermijn van vier jaar is slechts toegestaan indien er, naar het oordeel van het Bestuur, sprake is van een bijzondere situatie en er derhalve zwaarwegende redenen voor zijn. In dat geval onderbouwt het Bestuur de aanleiding voor de herbenoeming en deelt het Bestuur deze onderbouwing met het Verantwoordingsorgaan en met de Raad van toezicht.
 6. Het lidmaatschap van het Verantwoordingsorgaan eindigt door:
 - (a) het verstrijken van de zittingsduur;
 - (b) het bedanken door het betreffende lid;
 - (c) beëindiging van het dienstverband bij de werkgever in geval van een vertegenwoordiger van de deelnemers, tenzij de overige leden van het Verantwoordingsorgaan besluiten met drie vierde meerderheid van de aanwezige stemmen dat het wenselijk is dat de gewezen deelnemer als lid van het Verantwoordingsorgaan aanblijft.
 - (d) het aanvaarden van een andere functie binnen het Fonds;
 - (e) overlijden;
 - (f) ontslag uit de functie als lid van het Verantwoordingsorgaan als gevolg van disfunctioneren.
 7. Gedurende het bestaan van een vacature behoudt het Verantwoordingsorgaan zijn volledige bevoegdheden.
 8. In het Reglement Verantwoordingsorgaan zijn nader uitgewerkt: de wijze van vaststelling van het aantal leden, de verkiezingsprocedure, de samenstelling van het Verantwoordingsorgaan, de rechten en bevoegdheden van het Verantwoordingsorgaan, vergaderingen van het Verantwoordingsorgaan zelf en met het Bestuur, alsmede geheimhouding van verkregen informatie.
-

Artikel 11

RECHTEN EN BEVOEGDHEDEN VERANTWOORDINGSORGAAN

1. Het Verantwoordingsorgaan is bevoegd jaarlijks een algemeen oordeel te geven over het handelen van het Bestuur, over het door het Bestuur uitgevoerde Beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst waaronder de keuzes die van invloed zijn op de uitvoeringskosten.
2. Het Bestuur verschaft het Verantwoordingsorgaan alle stukken die het voor de uitoefening van zijn taak als bedoeld in het eerste lid redelijkerwijs nodig heeft.
3. Het Verantwoordingsorgaan heeft in het kader van de oordeelsvorming recht op overleg met het Bestuur, alsmede op overleg met de Raad van toezicht over diens bevindingen, de externe accountant en de externe certificerende actuaris.
4. Het Verantwoordingsorgaan verstrekt het oordeel als bedoeld in lid 1 schriftelijk en beargumenteerd aan het Bestuur. Het oordeel wordt, samen met de reactie van het Bestuur daarop, bekend gemaakt en opgenomen in het jaarverslag.

Artikel 12

RECHTEN EN BEVOEGDHEDEN VERANTWOORDINGSORGAAN

1. Het Verantwoordingsorgaan heeft naast het bepaalde in artikel 11 de volgende bevoegdheden:
 - (a) het voordragen van bestuursleden namens de deelnemers en de pensioengerechtigden door respectievelijk de deelnemersvertegenwoordiging en de pensioengerechtigdenvertegenwoordiging in het Verantwoordingsorgaan;
 - (b) het voordragen van leden van de Raad van toezicht aan het Bestuur;
 - (c) het benoemen van de leden van het Verantwoordingsorgaan namens de deelnemers en pensioengerechtigden op basis van de verkiezingsuitslagen;
 2. Het Verantwoordingsorgaan adviseert het Bestuur van het Fonds desgevraagd of uit eigen beweging over aangelegenheden die het Fonds betreffen, maar in ieder geval over elk voorgenomen besluit van het Bestuur ter zake:
 - (a) het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst met de Werkgevers;
 - (b) het wijzigen van de statuten;
 - (c) de herbenoeming van bestuursleden; dit geldt niet voor bestuursleden die door de werkgevers worden voorgedragen;
 - (d) de profielschets voor de leden van de Raad van toezicht;
 - (e) de benoeming van de onafhankelijke voorzitter;
 - (f) het vaststellen en wijzigen van het toeslagbeleid;
-

- (g) het vaststellen en wijzigen van het beloningsbeleid;
- (h) het wijzigen van het beleid ten aanzien van het Verantwoordingsorgaan;
- (i) de vorm, inrichting en samenstelling van het intern toezicht;
- (j) het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- (k) het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- (l) het strategische beleggingsbeleid;
- (m) vermindering van de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten indien toepassing wordt gegeven aan het kortingsartikel in de Pensioenwet;
- (n) gehele of gedeeltelijke overdracht van verplichtingen van het Fonds of de overname van verplichtingen door het Fonds;
- (o) liquidatie van het Fonds;
- (p) de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten;
- (q) het omzetten van het Fonds in een andere rechtsvorm en samenvoeging van pensioenfondsen.

Het advies zal op een zodanig tijdstip aan het Verantwoordingsorgaan worden gevraagd, dat het van wezenlijke invloed kan zijn op de door het Bestuur te nemen besluiten. Bij het vragen van advies wordt aan het Verantwoordingsorgaan een overzicht verstrekt van de beweegredenen voor het besluit. Het Bestuur geeft daarbij inzicht in de weging van de belangen die het Bestuur heeft gemaakt ten aanzien van de groepen die bij het Fonds betrokken zijn en van de gevolgen die het besluit naar verwachting voor de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden zal hebben.

Het Bestuur deelt het Verantwoordingsorgaan zo spoedig mogelijk schriftelijk mee, of het een advies niet of niet geheel volgt, waarbij tevens wordt meegedeeld waarom van het advies of het daarin vervatte minderheidsadvies wordt afgeweken.

Het Bestuur is verplicht desgevraagd aan het Verantwoordingsorgaan tijdig alle inlichtingen en gegevens te verstrekken, die deze voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs nodig heeft. De inlichtingen worden desgevraagd schriftelijk verstrekt.

3. Het Bestuur roept een vergadering met het Verantwoordingsorgaan bijeen, ter voorziening in de tussentijdse vacature van deelnemers- of pensioengerechtigdenzetels in het Bestuur.

Voorts worden vergaderingen met het Verantwoordingsorgaan gehouden zo dikwijls het Bestuur dit nodig oordeelt en verder op met redenen omkleed schriftelijk verzoek van het Verantwoordingsorgaan. Het Bestuur is verplicht aan een dergelijk verzoek te voldoen, zodanig, dat de vergadering plaatsvindt binnen een maand, nadat het verzoek door het Bestuur is ontvangen; indien het Bestuur in gebreke blijft de vergadering te houden, is het Verantwoordingsorgaan bevoegd zelf over te gaan tot het bijeenroepen van de beoogde vergadering.

Het Bestuur en het Verantwoordingsorgaan komen ten minste twee maal per kalenderjaar in vergadering bijeen.

Het Verantwoordingsorgaan gebruikt haar eigen publicatievormen voor het aankondigen van de te houden vergaderingen van het Verantwoordingsorgaan.

4. Het Verantwoordingsorgaan is, in overleg met het Bestuur, bevoegd deskundigen te raadplegen.
5. Het Verantwoordingsorgaan adviseert het Bestuur naar aanleiding van de melding van de Raad van toezicht over het disfunctioneren van het Bestuur.

Artikel 13

DE RAAD VAN TOEZICHT

1. Het Fonds kent een Raad van toezicht die toezicht houdt op het beleid van het Bestuur en de algemene gang van zaken in het Fonds.
2. De Raad van toezicht is ten minste belast met de volgende taken:
 - (a) het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het Bestuur.
 - (b) het afleggen van verantwoording over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het Verantwoordingsorgaan, de werkgever(s) en in het jaarverslag.
 - (c) het Bestuur met raad ter zijde staan.
3. De Raad van toezicht bestaat uit drie leden, die onafhankelijk zijn van het Fonds en van aan partijen uitbestede taken en van bij het Fonds betrokken organisaties. Indien de Raad van toezicht niet volledig is samengesteld blijft de Raad volledig bevoegd.

In geval van ontstentenis of belet van een of meer leden van de Raad van toezicht vormen de overblijvende leden, dan wel vormt het enig overgebleven lid een geldige Raad van toezicht, onder de verplichting zo spoedig mogelijk in ontstane vacature(s) te doen voorzien. In geval van ontstentenis of belet van alle leden van de Raad van toezicht is de persoon of zijn de personen die het Bestuur daartoe heeft aangewezen tijdelijk belast met het toezicht op het beleid van het Bestuur en op de algemene gang van zaken in het Fonds en de daarmee verbonden organisatie.

4. Een lid van de Raad van toezicht neemt niet deel aan de beraadslaging en besluitvorming indien hij daarbij een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang van het Fonds en de met haar verbonden organisatie. Zijn aanwezigheid telt niet mee voor het bepalen van een quorum. Het desbetreffende besluit wordt alsdan door de overige leden van de Raad van toezicht genomen.

Wanneer de Raad van toezicht hierdoor geen besluit kan nemen of alle leden van de Raad van toezicht een direct of indirect persoonlijk belang hebben dat tegenstrijdig is met het belang van het Fonds en de met haar verbonden organisatie, wordt het desbetreffende besluit door de Raad van toezicht genomen met algemene stemmen (unaniem) onder schriftelijke vastlegging van de overwegingen die aan het besluit ten grondslag liggen.

5. De leden van de Raad van toezicht worden benoemd en ontslagen door het Bestuur op bindende voordracht van het Verantwoordingsorgaan. De leden voldoen aan de geschiktheidseisen van De

Nederlandsche Bank N.V. Benoeming van de leden geschiedt onder voorbehoud van instemming door De Nederlandsche Bank N.V.

De Raad van toezicht stelt, gehoord het Bestuur, (individuele) profielschetsen vast voor de leden van de Raad van toezicht en zorgt voor een complementaire samenstelling van de Raad. Het Verantwoordingsorgaan heeft bij vaststelling en wijziging van het profiel het recht van advies.

De leden van de Raad van toezicht worden benoemd voor een termijn van maximaal vier jaar en komen eenmaal voor herbenoeming in aanmerking. De Raad van toezicht stelt een rooster van aftreden vast. De Raad van toezicht wijst uit zijn midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter aan.

6. De Raad van toezicht meldt disfunctioneren van het Bestuur aan het Verantwoordingsorgaan en aan het Bestuur. Indien het Bestuur niet binnen een redelijke termijn naar tevredenheid van de Raad van toezicht handelt, meldt de Raad van toezicht het disfunctioneren van het Bestuur aan De Nederlandsche Bank N.V. De Raad van toezicht is bevoegd bestuurders wegens disfunctioneren te schorsen of te ontslaan.
7. Van disfunctioneren als bedoeld in het voorgaande lid is in ieder geval sprake indien het Bestuur een besluit heeft genomen zonder de op grond van artikel 104 lid 3 Pensioenwet benodigde goedkeuring van de Raad van toezicht en het Bestuur niet aannemelijk maakt dat dit nodig was in het belang van de deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden dan wel voortvloeit uit een aanwijzing van de toezichthouder, een last onder dwangsom of rechtstreeks voortvloeit uit een wettelijk voorschrift.
8. De Raad van toezicht heeft recht op:
 - (a) alle informatie die de Raad voor de invulling van zijn taak redelijkerwijs nodig heeft.
 - (b) minimaal twee keer per jaar overleg met het Bestuur over alle bestuurstaken;
 - (c) overleg met het Verantwoordingsorgaan, de externe accountant, de externe actuaris, de houders van de sleutelfuncties en de compliance officer;
 - (d) recht op overleg met de organisatie waaraan taken zijn uitbesteed.
9. Aan de goedkeuring van de Raad van toezicht zijn onderworpen de besluiten van het Bestuur tot vaststelling van:
 - (a) het bestuursverslag en de jaarrekening;
 - (b) de profielschets voor bestuurders;
 - (c) het beleid inzake beloningen, met uitzondering van de beloning van de Raad van toezicht;
 - (d) gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het Fonds of de overname van verplichtingen door het Fonds;
 - (e) liquidatie, fusie of splitsing van het Fonds;
 - (f) het beleid inzake het aangaan en beëindigen van uitvoeringsovereenkomsten;
 - (g) het omzetten van het Fonds in een andere rechtsvorm, bedoeld in artikel 18 van Boek 2 van het

10. Indien de goedkeuring van de Raad van toezicht voor bestuursbesluiten zoals genoemd in het vorige lid ontbreekt, dan geldt de geschillenprocedure zoals vastgelegd in artikel 5 lid 5 van het reglement van de Raad van toezicht.
11. In het reglement van de Raad van toezicht zijn de onderwerpen voor de Raad van toezicht nader uitgewerkt. De Raad van toezicht stelt het reglement vast nadat het Bestuur hierover is gehoord. Het reglement mag niet strijdig zijn met deze statuten.

Artikel 14

DIRECTIE

1. De dagelijkse leiding van het Fonds berust bij de Directie, die uit meerdere personen kan bestaan. De Directie is verantwoording verschuldigd aan het Bestuur. De Directie wordt benoemd en van zijn taak ontheven door het Bestuur.
2. Het Bestuur kan, in overleg met de Directie, meerdere leidinggevende functionarissen benoemen en regelt de titulatuur.
3. De volmacht van Directie en leidinggevende functionarissen wordt na overleg met de Directie door het Bestuur vastgesteld.

Artikel 14a

SLEUTELFUNCTIES

1. Het Fonds kent de volgende Sleutelfuncties:

- a. een risicobeheerfunctie,
- b. een interne auditfunctie en
- c. een actuariële functie.

Hierbij kan het Fonds onderscheid maken tussen de houder en de vervuller(s) van een Sleutelfunctie. De invulling van de Sleutelfuncties, de taken en verantwoordelijkheden behorende bij de afzonderlijke functies, de escalatielijnen en de wijze waarop de rapportages plaatsvinden, zijn vastgelegd in de actuariële en bedrijfstechnische nota van het Fonds.

2. Een Sleutelfunctie kan worden bekleed door een of meerdere personen die een soortgelijke functie bij de Werkgever uitoefent.
3. Sleutelfunctiehouders verrichten hun taken op een objectieve, eerlijke en onafhankelijke manier. Zij zijn geschikt voor hun functie en hun betrouwbaarheid staat buiten twijfel. De Sleutelfunctiehouder wordt uit zijn taak ontheven als de Sleutelfunctiehouder niet meer voldoet aan de geschiktheids- en betrouwbaarheidseisen.
4. De Sleutelfunctiehouder wordt niet uit zijn functie ontheven vanwege de behoorlijke uitoefening van de

Artikel 15

WIJZIGING STATUTEN

1. De statuten kunnen worden gewijzigd door een besluit van het Bestuur in een vergadering. De letterlijke tekst van het voorstel dient ten minste zeven dagen voor de vergadering in het bezit te zijn van de leden van het Bestuur.
2. Zodanige wijziging treedt in werking gehoord hebbende het advies van het Verantwoordingsorgaan, maar niet eerder dan de datum waarop de notariële akte van statutenwijziging is verleden.
3. Het in het voorgaande lid bedoelde advies is niet vereist, indien en voor zover de wijziging noodzakelijk is geworden op grond van enig voor het Fonds bindende regeling of voorschrift, hetzij van overheidswege, hetzij van andere aard. In dat geval zal het Verantwoordingsorgaan over de wijziging worden geïnformeerd.

Artikel 16

WIJZIGING REGLEMENT

Een Reglement kan worden gewijzigd door een besluit van het Bestuur in een vergadering. De letterlijke tekst van het voorstel dient ten minste zeven dagen voor de vergadering in het bezit te zijn van de leden van het Bestuur.

Artikel 17

UITVOERINGSOVEREENKOMST MET DE WERKGEVERS

1. In een uitvoeringsovereenkomst tussen een Werkgever en het Fonds worden onder meer vastgelegd:
 - (a) de verplichting van het Fonds aan de belanghebbenden overeenkomstig de bepalingen van de statuten en een Reglement pensioenen te verlenen en uit te keren;
 - (b) de verplichtingen welke de Werkgever tegenover het Fonds op zich neemt.
2. Bij wijziging of beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst, zal een Reglement voor zover nodig worden aangepast onder toepassing van artikel 16 en/of artikel 18 van deze statuten.

Artikel 18

VERMINDERING VAN PENSIOEN

Als de financiële situatie van het Fonds dat noodzakelijk maakt, kan het Bestuur besluiten tot vermindering van de pensioenaanspraken en pensioenrechten met inachtneming van de toepasselijke wet- en regelgeving, waaronder artikel 134 Pensioenwet.

Artikel 19

RISICO OVERNAME EN RISICO OVERDRACHT

1. Het Bestuur is bevoegd middelen van het Fonds aan te wenden tot herverzekering of overdracht van alle of een deel van de risico's, voortvloeiende uit de door het Fonds aangegane pensioenverplichtingen, aan een Verzekeraar.
2. De Nederlandsche Bank N.V. kan het Fonds de verplichting opleggen om binnen een door De Nederlandsche Bank N.V. te stellen termijn over te gaan tot verzekering bij een verzekeraar, overdracht aan een verzekeraar of onderbrenging bij een pensioenfonds indien dit naar het oordeel van De Nederlandsche Bank N.V. noodzakelijk is in verband met:
 - (a) de actuariële en bedrijfstechnische opzet van het Fonds; of
 - (b) de deskundigheid en betrouwbaarheid van het Bestuur.
3. Het Fonds kan met andere fondsen overeenkomsten aangaan, waarbij het Fonds pensioenverplichtingen jegens een bij dat andere Fonds betrokkene voor eigen rekening en risico overneemt respectievelijk aan dat andere Fonds overdraagt. Deze overname respectievelijk overdracht geschiedt tegen betaling door of aan bedoelde fondsen van een bedrag, dat door het Bestuur wordt vastgesteld, dan wel voortvloeit uit het bepaalde bij of krachtens de Pensioenwet- en regelgeving.

Artikel 20

BOEKJAAR EN VERANTWOORDING

1. Het boekjaar van het Fonds valt samen met het kalenderjaar.
2. Het Bestuur stelt binnen zes maanden na afloop van elk boekjaar een bestuursverslag en een jaarrekening vast over het afgelopen boekjaar. De jaarrekening bestaat uit een balans en een verlies- en winstrekening met toelichting hierop en wordt samengesteld met inachtneming van het jaarrekeningenrecht. Het bestuursverslag en de jaarrekening moeten zijn voorzien van een verklaring omtrent de getrouwheid, ondertekend door een accountant als bedoeld in artikel 21. Het bestuursverslag bevat onder meer het verslag van de Raad van toezicht en het oordeel van het Verantwoordingsorgaan, alsmede de reactie van het Bestuur daarop.
3. Binnen zes maanden na afloop van elk boekjaar maakt het Bestuur verslagstaten, inclusief het actuariële verslag, op over het afgelopen boekjaar. Het actuariële verslag moet zijn voorzien van een verklaring van

een certificerende actuaris als bedoeld in artikel 22.

4. De stukken als bedoeld in de leden 2 en 3 van dit artikel dienen een volledig beeld van de financiële toestand van het Fonds te geven; daaruit zal ten genoegen van De Nederlandsche Bank N.V. dienen te blijken dat wordt voldaan aan het bepaalde bij en krachtens de Pensioenwet en dat de belangen van de bij het Fonds betrokken belanghebbenden voldoende gewaarborgd geacht kunnen worden.
5. Het samenstellen en het overleggen aan De Nederlandsche Bank N.V. van de in de leden 2 en 3 van dit artikel bedoelde stukken geschiedt met inachtneming van terzake door De Nederlandsche Bank N.V. gegeven aanwijzingen en gestelde regels.
6. Het Bestuur zal het bestuursverslag en de jaarrekening ter goedkeuring overleggen aan de Raad van toezicht en ter informatie aan het Verantwoordingsorgaan.
7. Belanghebbenden zal op verzoek een exemplaar van het jaarverslag worden verstrekt.

Artikel 21

ACCOUNTANT

1. Het Bestuur benoemt een accountant als bedoeld in artikel 2:393 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek, die de door de wet vereiste bescheiden controleert en al die werkzaamheden verricht die het Bestuur nodig zal oordelen. Hij kan te allen tijde door het Bestuur van zijn functie worden ontheven.
2. De accountant is gerechtigd tot inzage van alle boeken en bescheiden van het Fonds. De waarden van het Fonds zullen hem desgewenst worden getoond.
3. De accountant brengt zijn verslag uit aan het Bestuur.

Artikel 22

ACTUARISSEN

1. Het Bestuur benoemt een raadgevend en een certificerend actuaris. De certificerend actuaris zal in ieder geval eenmaal per jaar of - wanneer De Nederlandsche Bank N.V. zulks verlangt – beoordelen of het Fonds voldoet aan de artikelen 126 tot en met 140 Pensioenwet en de door de wet vereiste bescheiden samenstellen. De actuarissen zullen die werkzaamheden verrichten, die het Bestuur nodig zal oordelen en contractueel zijn overeengekomen. De certificerend actuaris is onafhankelijk van het Fonds en verricht geen andere werkzaamheden voor het Fonds, met uitzondering van de werkzaamheden in het kader van de actuariële sleutelfunctie als bedoeld in artikel 14.
2. De actuarissen hebben het recht tot inzage van die boeken en bescheiden van het Fonds, waarvan inzage voor de juiste vervulling van de taken nodig is.
3. De actuarissen brengen verslag uit aan het Bestuur.

Artikel 23

LIQUIDATIE

1. Indien het Bestuur van mening is dat het Fonds niet meer aan zijn doel beantwoordt of overbodig is geworden, is het gerechtigd tot liquidatie te besluiten. Een dergelijk besluit kan alleen worden genomen in een speciaal voor dat doel bijeen geroepen vergadering.

Bij liquidatie dient het Fonds de verplichtingen over te dragen aan een andere pensioenuitvoerder door middel van een collectieve waardeoverdracht, zoals bedoeld en geregeld in de Pensioenwet, artikel 84. Het Fonds blijft na het liquidatiebesluit voortbestaan, voor zover dit voor vereffening van het vermogen van het Fonds nodig is. In stukken en aankondigingen die van haar uitgaan, moet aan haar naam worden toegevoegd "in liquidatie".

2. Een dergelijk besluit is onderhevig aan goedkeuring door de Raad van toezicht en advies door het Verantwoordingsorgaan.
3. Door het liquidatiebesluit worden de bestuurders de vereffenaars van het Fonds.
4. Het Bestuur zal handelen volgens richtlijnen welke, met inachtneming van de toegekende pensioenen van de belanghebbenden overeenkomstig elk Reglement, zullen worden vastgelegd.
5. Aan de belanghebbenden zal een bewijsstuk van hun toegekende pensioenen worden uitgereikt, waarin tevens zal worden vastgelegd jegens welke instantie(s) zij deze toegekende pensioenen geldend zullen kunnen maken.
6. Gedurende de liquidatie zullen vacatures in het Bestuur zoveel mogelijk volgens het bepaalde in artikel 7 van deze statuten worden vervuld.
7. Gedurende de liquidatie zullen ten aanzien van de bevoegdheden van en de besluitvorming door het Bestuur de bepalingen van deze statuten zoveel mogelijk toepasselijk zijn.

Artikel 24

1. Het Bestuur rapporteert aan het Verantwoordingsorgaan ten minste eenmaal per jaar omtrent de getroffen maatregelen bij de voortgang van de liquidatie.
2. Het Verantwoordingsorgaan kan na voleinding van de liquidatie het Bestuur decharge verlenen van zijn taak.
3. Indien bij liquidatie mocht blijken, dat de middelen van het Fonds onvoldoende zijn ter dekking van de verplichtingen, dan zullen de toegekende pensioenen worden verminderd overeenkomstig artikel 18 van deze statuten.
4. Indien bij liquidatie een batig saldo overblijft, zal dit batig saldo zo veel mogelijk in overeenstemming met de doelstelling van het Fonds worden aangewend.
5. De boeken, bescheiden en andere gegevensdragers van het Fonds worden bewaard gedurende zeven jaren na afloop van de liquidatie. Het Bestuur wijst een persoon aan als bewaarder.

Artikel 25

GESCHILLEN EN KLACHTEN

Het Bestuur heeft een klachten- en geschillenregeling vastgesteld voor de deelnemer, gewezen deelnemer, pensioengerechtigde en overige aanspraakgerechtigden en is bevoegd de regeling te wijzigen.

Artikel 26

VRIJWARINGSCLAUSULE

1. Het Fonds vrijwaart ieder (voormalig) lid van het Bestuur, iedere (voormalig) voorzitter, de (voormalige) Directie en ieder (voormalig) lid van enig ander orgaan van het Fonds (ieder van hen, slechts voor de toepassing van dit artikel genoemd: **Functionaris**) en stelt deze schadeloos, voor elke aansprakelijkheid en alle claims, uitspraken, boetes en schade (**Claims**) die de Functionaris heeft moeten dragen in verband met een op handen zijnde, aanhangige of beëindigde actie, onderzoek of andere procedure van civielrechtelijke, strafrechtelijke of administratieve aard (**Actie**), aanhangig gemaakt door een derde, als gevolg van handelen of nalaten in zijn hoedanigheid van Functionaris of een daaraan gerelateerde hoedanigheid.
2. De Functionaris wordt niet gevrijwaard voor Claims voor zover deze betrekking hebben op het behalen van persoonlijke winst, voordeel of beloning waartoe hij juridisch niet was gerechtigd, of als de aansprakelijkheid van de Functionaris wegens opzet of bewuste roekeloosheid in rechte is vastgesteld.
3. Alle kosten (redelijke advocatenhonoraria en proceskosten inbegrepen) (tezamen: **Kosten**) die de Functionaris heeft moeten dragen in verband met een Actie zullen door het Fonds worden vergoed, maar slechts na ontvangst van een schriftelijke toezegging van de Functionaris dat hij zodanige kosten zal terugbetalen als een bevoegde rechter bij gewijsde vaststelt dat de Functionaris zich schuldig heeft gemaakt aan opzet of bewuste roekeloosheid bij de uitoefening van zijn taken voor het fonds.
4. De Functionaris zal geen persoonlijke financiële aansprakelijkheid jegens derden aanvaarden en geen vaststellingsovereenkomst in dat opzicht aangaan, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Fonds. Het Fonds en de Functionaris zullen zich in redelijkheid inspannen om samen te werken ten einde overeenstemming te bereiken over de wijze van verdediging ter zake van enige Claim. Indien echter het Fonds en de Functionaris geen overeenstemming bereiken zal de Functionaris alle, door het Fonds naar eigen inzicht gegeven instructies opvolgen.
5. De vrijwaring als bedoeld in dit artikel geldt niet voor Claims en Kosten voor zover deze door verzekeraars worden vergoed. Het bestuur kan ten behoeve van Functionarissen verzekeringen tegen aansprakelijkheid sluiten.
6. Wanneer dit artikel wordt gewijzigd, zal de hierin gegeven vrijwaring niettemin haar gelding behouden ten aanzien van Claims en/of Kosten die zijn ontstaan uit handelingen of nalatigheid van een Functionaris in de periode waarin deze bepaling van kracht was.

Artikel 27

1. In alle gevallen, waarin deze statuten niet voorzien, beslist het Bestuur onverminderd het bepaalde over geschillen.
2. Deze statuten zijn laatstelijk gewijzigd bij akte van statutenwijziging, verleden op drieëntwintig juni tweeduizend vijftientig.